

PHÙNG THANH HOA
(Chủ biên)

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN
HỌC MÔN
TƯ TƯỞNG
HỒ CHÍ MINH

**(DÀNH CHO BẬC ĐẠI HỌC HỆ KHÔNG CHUYÊN
LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ)**



NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

**TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN
HỌC MÔN
TƯ TƯỞNG
HỒ CHÍ MINH**

**(DÀNH CHO BẠC ĐẠI HỌC HỆ KHÔNG CHUYÊN
LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ)**

**Biên mục trên xuất bản phẩm
của Thư viện Quốc gia Việt Nam**

Phùng Thanh Hoa

Tài liệu hướng dẫn học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh : Dành cho bậc
đại học hệ không chuyên lý luận chính trị / Phùng Thanh Hoa. - H. :
Chính trị Quốc gia, 2021. - 104tr. ; 21cm

ISBN 9786045765227

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh 2. Tài liệu hướng dẫn

335.4346 - dc23

CTF0523p-CIP

PHÙNG THANH HOA
(Chủ biên)

**TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN
HỌC MÔN
TƯ TƯỞNG
HỒ CHÍ MINH**

**(DÀNH CHO BẬC ĐẠI HỌC HỆ KHÔNG CHUYÊN
LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ)**

**NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT
HÀ NỘI - 2021**

TẬP THỂ TÁC GIẢ

PHÙNG THANH HOA (Chủ biên)

PHẠM VĂN GIỀNG

PHẠM THỊ HƯỜNG

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Kết luận số 94-KL/TW, ngày 28/3/2014 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân yêu cầu cần tiếp tục đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp giảng dạy lý luận chính trị, góp phần làm cho “chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, quan điểm của Đảng giữ vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội; bảo đảm thế hệ trẻ Việt Nam luôn trung thành với mục tiêu, lý tưởng của Đảng và với chế độ ta”. Trong những năm qua, Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã phối hợp với các cơ quan, các trường đại học, các nhà nghiên cứu, đội ngũ giảng viên tiến hành đổi mới nội dung chương trình giảng dạy và biên soạn bộ giáo trình các môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh.

Nhằm góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh của sinh viên các trường đại học, cao đẳng, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật xuất bản cuốn ***Tài liệu hướng dẫn học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh (Dành cho bậc đại học hệ không chuyên lý luận chính trị)***.

Nội dung cuốn sách chỉ rõ yêu cầu cơ bản cần nắm vững; hệ thống các câu hỏi trắc nghiệm, câu hỏi tự luận và câu hỏi thảo luận; kèm đáp án, gợi ý và một số định hướng trả lời về những

nội dung cơ bản của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh để sinh viên dễ dàng học tập, nắm chắc, nhớ lâu các kiến thức của bài học.

Mặc dù đã cố gắng trong quá trình biên tập, xuất bản song nội dung cuốn sách khó tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót. Rất mong nhận được ý kiến đóng góp của bạn đọc để cuốn sách được hoàn thiện hơn trong lần xuất bản sau.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Tháng 01 năm 2021

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

LỜI NÓI ĐẦU

Nhằm đáp ứng nhu cầu nghiên cứu, tham khảo và học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng theo chương trình mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo, tập thể tác giả đã tiến hành biên soạn cuốn sách *Tài liệu hướng dẫn học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh (Dành cho bậc đại học hệ không chuyên lý luận chính trị)*. Cuốn sách gồm các câu hỏi trắc nghiệm, câu hỏi tự luận và câu hỏi thảo luận được biên soạn cô đọng, ngắn gọn, cung cấp những kiến thức cơ bản dành cho bậc đại học hệ không chuyên lý luận chính trị. Nội dung cuốn sách được xây dựng theo chương trình mới gồm 6 chương, mỗi chương được kết cấu thành 3 phần:

Phần 1. Câu hỏi trắc nghiệm: nhằm hệ thống hóa những kiến thức cơ bản của mỗi chương bằng các câu hỏi và câu trả lời ngắn gọn, rõ ràng và dễ hiểu.

Phần 2. Câu hỏi tự luận và gợi ý: nhằm hệ thống hóa những kiến thức cơ bản của mỗi chương bằng các câu hỏi lý thuyết và những gợi ý trả lời giúp cho người học nắm bắt được những kiến thức trọng tâm trong mỗi chương của môn học một cách nhanh nhất.

Phần 3. Câu hỏi thảo luận: nhằm thảo luận xung quanh nội dung của mỗi chương và định hướng câu trả lời để giúp cho sinh viên dễ dàng tiếp cận, tìm hiểu và giải quyết vấn đề.

Trong quá trình biên soạn, mặc dù tập thể tác giả đã rất nỗ lực, song nội dung cuốn sách chắc chắn khó tránh khỏi hạn chế, thiếu sót. Vì vậy, chúng tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của bạn đọc để cuốn sách được hoàn thiện hơn trong lần xuất bản sau.

TẬP THỂ TÁC GIẢ

Chương I

KHÁI NIỆM, ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ Ý NGHĨA HỌC TẬP MÔN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

A. YÊU CẦU LÝ THUYẾT

Sinh viên cần nắm chắc và có khả năng vận dụng những kiến thức cơ bản sau:

1. Khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh.
2. Đối tượng nghiên cứu môn Tư tưởng Hồ Chí Minh.
3. Phương pháp nghiên cứu môn Tư tưởng Hồ Chí Minh.

B. BÀI TẬP

PHẦN 1: CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

Anh (chị) hãy lựa chọn phương án trả lời đúng nhất trong các phương án sau đây:

Câu 1: Khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh được đưa vào văn kiện chính thức của Đảng ta khi nào?

- a. 1986
- b. 1991

- c. 1996
- d. 2001

Câu 2: Khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh lần đầu tiên được đưa ra tại Đại hội lần thứ mấy của Đảng?

- a. Đại hội VI.
- b. Đại hội VII.
- c. Đại hội VIII.
- d. Đại hội IX.

Câu 3: Nội dung cốt lõi của tư tưởng Hồ Chí Minh là gì?

- a. Tư tưởng về cách mạng giải phóng dân tộc.
- b. Tư tưởng về Đảng cầm quyền.
- c. Tư tưởng về chủ nghĩa xã hội.
- d. Tư tưởng về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội.

Câu 4: Đối tượng nghiên cứu của môn Tư tưởng Hồ Chí Minh là gì?

- a. Cuộc đời và sự nghiệp hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh.
- b. Tiểu sử của Hồ Chí Minh.
- c. Hệ thống các quan điểm, lý luận của Hồ Chí Minh.
- d. Cả a, b, c.

Câu 5: Phương pháp cụ thể nghiên cứu môn Tư tưởng Hồ Chí Minh?

- a. Kết hợp phương pháp logic và lịch sử.

- b. Phương pháp phân tích văn bản học kết hợp với nghiên cứu hoạt động thực tiễn của Hồ Chí Minh.
- c. Phương pháp chuyên ngành, liên ngành.
- d. Cả a, b, c.

Câu 6: Chọn phương án trả lời đúng với khái niệm “Tư tưởng Hồ Chí Minh”?

- a. Tư tưởng Hồ Chí Minh là kết quả sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta.
- b. Tư tưởng Hồ Chí Minh là kết quả sự phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta.
- c. Tư tưởng Hồ Chí Minh là kết quả sự vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta.
- d. Tư tưởng Hồ Chí Minh là kết quả quá trình sáng tạo của Hồ Chí Minh căn cứ vào hoàn cảnh lịch sử cụ thể của nước ta.

Câu 7: Ý nghĩa của việc học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh?

- a. Góp phần nâng cao năng lực tư duy lý luận.
- b. Giáo dục và thực hành đạo đức cách mạng, củng cố niềm tin khoa học gắn liền với trau dồi tình cảm cách mạng, bồi dưỡng lòng yêu nước.
- c. Xây dựng, rèn luyện phương pháp và phong cách công tác.
- d. Cả a, b, c.

Câu 8: Nội hàm cơ bản trong khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh bao gồm?

- a. Bản chất khoa học và cách mạng cũng như những nội dung cơ bản của tư tưởng Hồ Chí Minh.
- b. Cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh.
- c. Ý nghĩa của tư tưởng Hồ Chí Minh.
- d. Cả a, b, c.

Câu 9: Cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh là gì?

- a. Chủ nghĩa duy vật biện chứng.
- b. Chủ nghĩa duy vật lịch sử.
- c. Chủ nghĩa Mác - Lênin.
- d. Chủ nghĩa xã hội không tưởng.

Câu 10: Đây là giá trị cơ bản, cốt lõi trong quá trình hình thành và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh?

- a. Chủ nghĩa duy vật biện chứng.
- b. Chủ nghĩa duy vật lịch sử.
- c. Chủ nghĩa Mác - Lênin.
- d. Chủ nghĩa xã hội không tưởng.

Đáp án

Câu hỏi	1	2	3	4	5
Đáp án	b	b	d	c	d
Câu hỏi	6	7	8	9	10
Đáp án	a	d	d	c	c

PHẦN II: CÂU HỎI TỰ LUẬN VÀ GỢI Ý

Câu 1: Trình bày khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh?

Gợi ý:

- Khái niệm: “Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, kết quả của sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta, kế thừa và phát triển các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại; là tài sản tinh thần vô cùng to lớn và quý giá của Đảng và dân tộc ta, mãi mãi soi đường cho sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta giành thắng lợi”¹.

- Phân tích khái niệm:

+ Khái niệm đã nêu rõ bản chất khoa học và cách mạng cũng như những nội dung cơ bản của tư tưởng Hồ Chí Minh. Đó là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, từ đó phản ánh những vấn đề có tính quy luật của cách mạng Việt Nam.

+ Khái niệm chỉ rõ cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh đó là chủ nghĩa Mác - Lênin - giá trị cơ bản, cốt lõi trong quá trình hình thành và phát triển của tư tưởng Hồ Chí Minh; đồng thời khẳng định tư tưởng Hồ Chí Minh bắt nguồn từ việc Hồ Chí Minh tiếp thu các giá trị tốt đẹp của truyền thống dân tộc và tinh hoa văn hóa nhân loại.

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.88.

+ Khái niệm đã nêu lên ý nghĩa của tư tưởng Hồ Chí Minh, khẳng định tư tưởng Hồ Chí Minh là tài sản tinh thần vô cùng to lớn và quý giá của Đảng và dân tộc ta, mãi mãi soi đường cho sự nghiệp cách mạng của Nhân dân ta.

- Khái quát quá trình nhận thức của Đảng về tư tưởng Hồ Chí Minh:

+ Ngay từ khi ra đời, tại Đại hội thành lập Đảng (2/1930), Đảng Cộng sản Việt Nam đã thông qua các văn kiện do Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh soạn thảo, hợp thành Cương lĩnh chính trị đầu tiên của Đảng.

+ Sau khi Đảng ra đời và lãnh đạo cách mạng Việt Nam, tư tưởng Hồ Chí Minh trải qua thử thách và đã được khẳng định tính đúng đắn.

+ Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam tôn vinh Hồ Chí Minh là “Anh hùng dân tộc vĩ đại”.

+ Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI của Đảng (12/1986) đã đề ra đường lối đổi mới toàn diện đất nước nhấn mạnh phải nắm vững bản chất cách mạng và khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin, kế thừa di sản quý báu về tư tưởng và lý luận cách mạng của Hồ Chí Minh.

+ Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII của Đảng (năm 1991) khẳng định: “Đảng lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động”¹.

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2007, t.51, tr.147.

+ Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng (4/2001), Đảng ta đã nhận thức về tư tưởng Hồ Chí Minh một cách đầy đủ, sâu sắc hơn.

+ Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X, XI, XII của Đảng cũng luôn khẳng định công lao vĩ đại của Hồ Chí Minh đối với cách mạng Việt Nam và khẳng định tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là những nhân tố không thể thiếu của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

+ Trên bình diện quốc tế, nhiều đảng chính trị, nhiều chính phủ, nhiều tổ chức chính trị - xã hội, nhiều cá nhân đánh giá cao năng lực, vai trò của Hồ Chí Minh đối với quá trình phát triển của dân tộc Việt Nam cũng như đóng góp của Người đối với quá trình phát triển văn minh của nhân loại.

Câu 2: Đối tượng nghiên cứu của môn Tư tưởng Hồ Chí Minh?

Gợi ý:

- Đối tượng nghiên cứu của môn Tư tưởng Hồ Chí Minh là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam. Đó là những vấn đề lý luận và thực tiễn được rút ra từ cuộc đời hoạt động cách mạng rất phong phú ở cả trong nước và nước ngoài của Hồ Chí Minh, phấn đấu cho sự nghiệp giải phóng không những ở tầm dân tộc Việt Nam mà còn ở tầm thế giới: giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội, giải phóng giai cấp và giải phóng con người.

- Đối tượng nghiên cứu của môn học còn là quá trình vận dụng trong hệ thống quan điểm của Hồ Chí Minh vào thực tiễn. Hay nói cách khác, đó là quá trình “hiện thực hoá” hệ thống quan điểm của Hồ Chí Minh trong quá trình phát triển của dân tộc Việt Nam.

Câu 3: Phương pháp nghiên cứu của môn Tư tưởng Hồ Chí Minh?

Gợi ý:

- Phương pháp luận của việc nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh:

+ Thống nhất giữa tính đảng và tính khoa học. Phải đứng trên lập trường của giai cấp công nhân, đứng trên quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, quán triệt quan điểm, Cương lĩnh, đường lối chiến lược của Đảng Cộng sản Việt Nam, đồng thời phải đảm bảo tính khách quan, khoa học.

+ Thống nhất lý luận và thực tiễn. Hồ Chí Minh coi trọng lý luận và thực tiễn có sự thống nhất chặt chẽ với nhau.

+ Quan điểm lịch sử - cụ thể. Vận dụng quan điểm của V.I. Lênin về mối quan hệ biện chứng khi xem xét sự vật và hiện tượng trong mối liên hệ lịch sử căn bản, xem xét sự vật, hiện tượng đã xuất hiện như thế nào, trải qua các giai đoạn phát triển ra sao...

+ Quan điểm toàn diện và hệ thống. Khi nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh phải luôn đặt trong mối liên hệ qua lại của các yếu tố, các bộ phận khác nhau trong sự gắn kết tất yếu của hệ thống tư tưởng xung quanh hạt nhân cốt lõi là tư tưởng độc lập, tự do, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

+ Quan điểm kế thừa và phát triển. Con người phải luôn thích nghi với mọi hoàn cảnh và muốn thích nghi phải luôn tự đổi mới để phát triển.

- Một số phương pháp cụ thể:

+ Phương pháp kết hợp lôgic và lịch sử. Phương pháp lôgic nghiên cứu một cách tổng quát nhằm tìm ra được bản chất vốn có của sự vật, hiện tượng và khái quát lại thành lý luận. Phương pháp lịch sử nghiên cứu sự vật và hiện tượng theo trình tự thời gian, quá trình diễn biến đi từ phát sinh, phát triển đến hệ quả của nó.

+ Phương pháp phân tích văn bản kết hợp với nghiên cứu hoạt động thực tiễn. Nghiên cứu môn Tư tưởng Hồ Chí Minh không chỉ dựa vào những tác phẩm mà còn ở toàn bộ cuộc đời hoạt động của Người, những vấn đề phản ánh qua cuộc sống sinh hoạt hằng ngày.

+ Phương pháp chuyên ngành, liên ngành. Hồ Chí Minh thể hiện tư tưởng của mình thông qua nhiều lĩnh vực khác nhau như: chính trị, triết học, kinh tế... do đó cần phải sử dụng các phương pháp liên ngành và chuyên ngành để nghiên cứu toàn bộ hệ thống tư tưởng cũng như mỗi tác phẩm lý luận riêng của Người.

PHẦN III: CÂU HỎI THẢO LUẬN

Câu 1: Ý nghĩa của việc học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh đối với sinh viên Việt Nam hiện nay?

Định hướng:

- Góp phần nâng cao năng lực tư duy lý luận cho sinh viên:

+ Trang bị cho sinh viên tri thức khoa học về hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về cách mạng Việt Nam;

+ Hình thành năng lực, phương pháp làm việc, niềm tin, tình cảm cách mạng;

+ Góp phần củng cố cho sinh viên về lập trường, quan điểm cách mạng trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh;

+ Kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội;

+ Tích cực đấu tranh chống lại những quan điểm sai trái bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước;

+ Biết vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào việc giải quyết các vấn đề liên quan tới thực tiễn cuộc sống.

- Giáo dục và thực hành đạo đức cách mạng, củng cố niềm tin khoa học gắn liền với trau dồi tình cảm cách mạng và bồi dưỡng lòng yêu nước:

+ Sinh viên có điều kiện hiểu biết sâu sắc và toàn diện về cuộc đời và sự nghiệp của Hồ Chí Minh.

+ Sinh viên có điều kiện để thực hành đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, chống “giặc nội xâm” để lập thân, lập nghiệp, sống có ích cho xã hội, yêu và làm những điều thiện, ghét và tránh cái xấu, cái ác; nâng cao lòng tự hào về dân tộc Việt Nam, chế độ chính trị xã hội chủ nghĩa, về Hồ Chí Minh và về Đảng Cộng sản Việt Nam.

+ Sinh viên nâng cao bản lĩnh chính trị, kiên định ý thức và trách nhiệm công dân, thường xuyên tu dưỡng bản thân theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh,

hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình gắn liền với trau dồi tình cảm cách mạng, đóng góp thiết thực vào sự nghiệp cách mạng của đất nước, vững bước trên con đường cách mạng mà Hồ Chí Minh và Nhân dân ta đã lựa chọn.

- Xây dựng, rèn luyện phương pháp và phong cách học tập cho sinh viên:

+ Sinh viên có điều kiện vận dụng tốt hơn những kiến thức và kỹ năng đã nghiên cứu và học tập vào việc xây dựng phương pháp học tập, tu dưỡng, rèn luyện phù hợp với điều kiện cụ thể của từng người.

+ Sinh viên có thể vận dụng, xây dựng phong cách tư duy, phong cách diễn đạt, phong cách làm việc, phong cách ứng xử, phong cách sinh hoạt... phù hợp với từng lúc, từng nơi.

Câu 2: Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII của Đảng (năm 1991) đã nêu: “Tư tưởng Hồ Chí Minh chính là kết quả sự vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin trong điều kiện cụ thể của nước ta, và trong thực tế tư tưởng Hồ Chí Minh đã trở thành một tài sản tinh thần quý báu của Đảng và của cả dân tộc”¹. Hãy chứng minh luận điểm trên.

Định hướng:

- Trình bày quá trình đến với chủ nghĩa Mác - Lênin, truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin vào thực tiễn Việt Nam.

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập, Sdd*, t.51, tr.29-30.